

မုန်အီးစတြလ်ယာ် “ယလိာ်ဘာ်ပုၤတဲကျိာ်ထံတၢ်ဖိ” ခးက့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢပုၤလိာ်ကဝီၤဖိတဖၣ်အဂီၢ်

နမ့ၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်မၢ်ဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ် ဘၣ်ထွဲတၢ်တဲတၢ်လၢအဲကလံးကျိာ်န့ၣ်, ခးက့ၢ်တဘျီအံၤ ကဖုးသ့ၣ်
ညါ ပဒိာ်ကရၢခၢၣ်စးတဖၣ်လၢ နလိာ်ဘာ်ပုၤတဲကျိာ်ထံတၢ်ဖိတဂၤန့ၣ်လီၤ.

ယဆူးကါခးက့ၢ်အံၤလၢကျဲးလဲၣ်

ကွဲးလီၤကျိာ်လၢနတဲအံၤ မ့တမ့ၢ်ဆူးကါခးက့ၢ်အမဲၣ်ညါ လၢအဘၣ်တၢ်ကွဲးအီၤလၢ အဲကလံး
အကျိာ်န့ၣ်တက့ၢ်. နတဲ မ့တမ့ၢ် ဆူးကါကျိာ် မ့ၢ်အါန့ၣ်တကျိာ်န့ၣ်, ကွဲးရဲၣ်လီၤယုာ်ကျိာ်အဂၤတဖၣ်
အံၤ လၢခးက့ၢ်အံၤလီၤ, ကျိာ်လၢနတဲဘၣ်အဂ့ၤကတၢၢ် ကဘၣ်ဟဲလၢညါ ဒီးကျိာ်လၢနတဲဘၣ်
အစ့ၤကတၢၢ် ကဘၣ်ဟဲလၢခံကတၢၢ်. အလီၢ်မ့ၢ်အိၣ်န့ၣ် ယုာ်တၢ်မၤစၢၤလၢ ပုၤလၢအဟ့ၣ်လီၤနၤခး
က့ၢ်အံၤအအိၣ်တက့ၢ်.

ဖဲနဆူးကါပဒိာ်တၢ်ကရၢကရိတဘျီလၢလၢ နမ့ၢ်လိာ်ဘာ် ပုၤတဲကျိာ်ထံတၢ်ဖိတဂၤန့ၣ် ဖုးနဲၣ်ပုၤမၤ
တၢ်ဖိတဂၤလၢ နခးက့ၢ်အံၤတက့ၢ်. မ့ၢ်ဝံၤန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ကဂ့ၢ်ကျဲးစး ရဲၣ်ကျဲးန့ၣ်နၤပုၤတဲကျိာ်ထံ
တၢ်ဖိတဂၤ (လၢကဟဲတဲကျိာ်ထံန့ၣ်နၤတၢ် မ့တမ့ၢ် တဲကျိာ်ထံန့ၣ်နၤတၢ်ခီဖျိလီၤတဲစိ) လၢအတဲနကျိာ်
ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤတဲကျိာ်ထံတၢ်ဖိလၢ အတဲကျိာ်လၢနတဲဘၣ်အဂ့ၤကတၢၢ် မ့ၢ်တချုးနီတဂၤဘၣ်န့ၣ်, ပုၤမၤတၢ်ဖိ
ကယုန့ၣ်နၤ ပုၤတဲကျိာ်ထံတၢ်ဖိလၢ အတဲကျိာ်လၢ နတဲဘၣ်ပတီၢ်ခံ မ့တမ့ၢ် သၢ တဂၤန့ၣ်လီၤ.

မတၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်တဲကျိာ်ထံတၢ်ခးက့ၢ်သ့ၣ်လဲၣ်

ပုၤလၢအလိာ်ဘာ် အဲကလံးကျိာ်တၢ်မၤစၢၤ ဖဲအဆူးကါ ပဒိာ်တၢ်ကရၢကရိအခါကိးဂၤ ဒီးန့ၣ်ဘၣ်
ခးက့ၢ်အံၤသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

ခးက့ၢ်အံၤအပူၤလၢာ်ထဲလဲၣ်

ခးက့ၢ်အံၤအပူၤတလၢာ်ဘၣ်. နခးက့ၢ်မ့ၢ်လီၤမၤန့ၣ်, နယုခီလီၤအသီတဘျီသ့.

ယဒီးန့ၣ်ဘၣ်ခးက့ၢ်အံၤသ့ၣ်လၢတၢ်လီၤဖဲလဲၣ်

ဖဲပုၤန့ၣ်လီၤအိၣ်ကီၢ်တၢ်မၤစၢၤဝဲလီၤတဖၣ်(migrant resource centres),တၢ်ကရၢကရိလၢအ
မၤစၢၤလုာ်လၢအါကလုာ်ပုၤလိာ်ကဝီၤဖိတဖၣ်, ပဒိာ်တၢ်ဆါဟံၣ်ဒီးပဒိာ်အကိၢ်တနီၤ ယုာ်ဒီးတၢ်မၤလီၤ
ကီၤလၢဝဲလီၤတဖၣ်(Intensive English Centres),လီၤကဝီၤခီၣ်တနီၤ,မုန်အီးစတြလ်
ယာ်ပုၤန့ၣ်တအၢကရၢဖိ (WA Deaf Society), ခုာ်လံာ်တၢ်တဲကျိာ်ထံကရၢ (Kimberley
Interpreting Service) ဒီးအါဘီၣ်ရဲက့ၢ်န့ၣ်လီၤခၢၣ်သးတဖၣ်(Aboriginal Language
Centres) အအိၣ်န့ၣ် ခးက့ၢ်တဖၣ်အံၤအိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ယဆူးကါးကွအံသုဆံးယံလဲၣ်

နမ့ၢ်လိၣ်ဘၣ်ပှၤတဲကျိၣ်ထံတၢ်ဖိတဂၤဂၤ အတၢ်မၤစၢၤ လၢနကဒီးန့ၢ်ဘၣ်ပဒိၣ်တၢ်ကရၢကရိတဖၣ် တၢ်မၤစၢၤအဂီၢ်န့ၣ် နဆူးကါးကွအံသုထီၣ်ဘိန့ၣ်လီၤ. ခးကွအံၤ တအိၣ်ဒီးနံၤသီတၢ်ဟံပနီၣ် လၢ အလၢၣ်သ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပှၤအဂၤဆူးကါးကွအံသုစ့ၢ်ခါ

ပှၤလၢအတဲနကျိၣ် မ့တမ့ၢ် ဆူးကါနကျိၣ်, ယုၣ်ဒီးနဟံၣ်ဖိယိဖိတဖၣ် ဆူးကါနခးကွအံသု န့ၣ်လီၤ.

ယခးကွတဘျီအံၤမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ် ယယုန့ၢ်ပှၤတဲကျိၣ်ထံတၢ်ဖိသုစ့ၢ်ခါ

သ့. နခးတဘျီအံၤမ့ၢ်တအိၣ်သန့က့န့ၣ်, နမၤပဒိၣ်ကရၢခၢၣ်စးတဖၣ် လၢအကယုန့ၢ်န့ၣ် ပှၤတဲ ကျိၣ်ထံတၢ်ဖိတဂၤဂၤသ့န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ယကဘၣ်ဟ့ၣ်ပှၤတဲကျိၣ်ထံတၢ်ဖိအလဲခါ

တလိၣ်ဘၣ်. နမ့ၢ်ပှၤလၢအဒီးန့ၢ်ဘၣ် ပဒိၣ်အတၢ်မၤစၢၤသ့န့ၣ်, ကရၢခၢၣ်စးတဖၣ် ကဟ့ၣ်ဝဲ ဖၣ် ပှၤတဲကျိၣ်ထံတၢ်ဖိအလဲန့ၣ်လီၤ.

ယယုန့ၢ်မ့ၢ် မ့တမ့ၢ် ခွါတဲကျိၣ်ထံတၢ်ဖိတဂၤဂၤသ့ခါ

နမ့ၢ်လိၣ်ဘၣ် မ့ၢ် မ့တမ့ၢ် ခွါတဲကျိၣ်ထံတၢ်ဖိတဂၤဂၤန့ၣ် ဘၣ်တဘျီနယုထီၣ်သ့. သန့က့, တၢ် အံၤဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢ ကရၢခၢၣ်စးတဖၣ်ဒီးတဖၣ် အဖိလံစံၣ်အဖိခိၣ်, တၢ်အိၣ်သးတခါခါအဖိ ခိၣ် ဒီးပှၤတဲကျိၣ်ထံတၢ်ဖိတဖၣ် ချူးတချူးအဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ယမၤယဟံၣ်ဖိယိဖိ မ့တမ့ၢ် ယသကိး အကျါတဂၤဂၤ တဲကျိၣ်ထံန့ၢ်ယၤတၢ်သုစ့ၢ်ခါ

တလၢထီၣ်တၢ်ဒုးသ့ညါ နဂံၢ်ခိၣ်ထံးအဂီၢ်အကျါတဆံးတက့ၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်အိၣ်သးလီၤဆီအဖိခိၣ် န့ၣ် ပတဘၣ်သး ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်န့ၣ်လၢ နကမၤအဝဲသ့ၣ်တဲကျိၣ်ထံန့ၢ်န့ၣ်တၢ်ဘၣ်. ပဒိၣ်ခၢၣ်စးကရၢ တဖၣ်ဒီးတဖၣ် ကဆိတဲၣ်ဝဲ မ့ၢ်အကြး မ့တမ့ၢ် ကဘၣ်ဆူးကါပှၤတဲကျိၣ်ထံတၢ်ဖိအပတီၢ်ထဲလဲၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤကဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢ တၢ်တၢ်ပိၣ်သကိးအတၢ်တိၢ်အဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တံၤသကိးဒီးဟံၣ်ဖိယိဖိတဖၣ် မ့ၢ်ပှၤလၢအအိၣ်ဒီးအကစၢ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်ထံၣ်သ့, ဒီးဘၣ်တဘျီအတၢ် တဲကျိၣ်ထံတၢ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် ဒီးအတၢ်ဟံသးလၢအဘၣ် တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပှၤလၢအသး၁၈နံၣ်တပှၤထီၣ်ဒီးတဖၣ် တၢ်တဘၣ်မၤအဝဲသ့ၣ် တဲကျိၣ်ထံန့ၢ်တၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ယကြးဒုးသ့ညါဆီတၢ်ကရၢကရိလၢ ယကလိၣ်ဘၣ်ပှၤတဲကျိၣ်ထံတၢ်ဖိခါ

မ့ၢ်. မ့တမ့ၢ်လၢဂီၢ်ဂီၢ်အူတၢ်ဂီၢ်ပၢၢ်ထီၣ်ဘၣ်န့ၣ်, လၢတၢ်ကရဲၣ်ကျဲၤန့ၢ်န့ၣ် ပှၤတဲကျိၣ်ထံတၢ်ဖိအဂီၢ် န မ့ၢ်ဒုးသ့ညါဆီပှၤမၤတၢ်ဖိလၢ နလိၣ်ဘၣ်ပှၤတဲကျိၣ်ထံတၢ်ဖိတဂၤဂၤန့ၣ် ကမ့ၢ်တၢ်လၢအဂ့ၢ်ကတၢ် န့ၣ်လီၤ.

ယမ္မာတဖုးသုဉ်ညါဆိပုၤမၤတၢ်ဖိလၢယလိာ်ဘၣ်ပုၤတဲကျိာ်ထံတၢ်ဖိဘၣ်န့ၣ် တၢ်ကမၤအသးဒ်လဲၣ်

တသ့ဖဲအသ့န့ၣ် ပုၤမၤတၢ်ဖိကၣ်ကျဲးစးမၤစၢၤန့ၣ်လီၤ. အဒိ-အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်တဘျီ

- ကဆူးကါပုၤတဲကျိာ်ထံတၢ်ဖိတၢ်ခီဖျိလိာ်စိ - ပုၤတဲကျိာ်ထံတၢ်ဖိဟဲလၢအကစၢ်မ့ၢ်တသ့
- မၤန့ၣ်န့ၣ်တၢ်သ့ၣ်နံၤဖးသီအသီတဘျီ ဖဲပုၤတဲကျိာ်ထံတၢ်ဖိတၢ်ဂၤချးအဆၢကတီၢ်
- တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ အဘၣ်တၢ်ကွဲးအီၤလၢကျိၤလၢနဖးဘၣ်မ့ၢ်အိၣ်န့ၣ် တၢ်ကဟ့ၣ်ဒုးဖးန့ၣ်
- လၢတၢ်ကရဲၣ်ကျဲၤန့ၣ်န့ၣ် ပုၤတဲကျိာ်ထံတၢ်ဖိအဂီၢ်, ပုၤမၤတၢ်လၢအတဲန့ၣ်ဘၣ်မ့ၢ်အိၣ်တၢ်ဂၤလၢန့ၣ်, တၢ်ကမၤအတဲတၢ်ဒီးန့ၣ် ဒ်သီးကန့ၣ်ဘၣ် နဂံၢ်ခိၣ်ထံးအဂ့ၢ်အကျိၤ.

ဒ်ယဃုထီၣ်ပုၤတဲကျိာ်ထံတၢ်ဖိအသိး တၢ်မ့ၢ်တယုန့ၣ်ယၢဘၣ်န့ၣ် ယမၤတၢ်မနုၤကသုလဲၣ်

လၢတၢ်အိၣ်သးတနီၤနီၤအဖီခိၣ်န့ၣ် ကရၢခၢၣ်စးတဖုဖု ဘၣ်တဘျီ တရဲၣ်ကျဲၤန့ၣ်န့ၣ်ပုၤတဲကျိာ်ထံတၢ်ဖိနီတၢ်ဂၤဘၣ်, သန့ကွဲးအဝဲသ့ၣ် ကၣ်ကျဲးစးမၤစၢၤန့ၣ်လၢကျဲအဂ့ၢ်အဂၤ (အဒိ-ဒုးဖးန့ၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ အဘၣ်တၢ်ကွဲးအီၤလၢ ကျိၤလၢနဖးအီၤဘၣ်. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၢ်ဒ်လဲၣ်ဂ့ၢ်, နဖးနကစၢ်အကျိၤမ့ၢ်တဘျီန့ၣ် ဝံသးစူၤ ဒုးသ့ၣ်ညါကရၢခိၣ်စးအံၤတက့ၢ်).

နမ့ၢ်လိာ်ဘၣ်ပုၤတဲကျိာ်ထံတၢ်ဖိ ဒီးယဃုထီၣ်လၢ ကရၢခၢၣ်စးကယုန့ၣ်န့ၣ်တၢ်ဂၤ ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်တယုန့ၣ်န့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်, နပာ်ဖျါထီၣ်နတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်ဆူ ကရၢခၢၣ်စးအံၤအအိၣ်သ့န့ၣ်လီၤ.

လၢကရၢခၢၣ်စးအံၤအတၢ်စံးဆၢကဒါက့ၤန့ၣ်အဖီခိၣ် နတၢ်သ့ၣ်မံသးမ့ၢ်မ့ၢ်တအိၣ်န့ၣ် နဆဲးကျိး

Western Australian Ombudsman လၢလိာ်စိနီၣ်ဂံၢ် 9220 7555 မ့တမ့ၢ်

mail@ombudsman.wa.gov.au သ့န့ၣ်လီၤ.

ယဆူးကါယတၢ်တဲကျိာ်ထံခးကုသုလၢတၢ်လီၤဖဲလဲၣ်

ဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢ နဘၣ်သးတဲသကိးတၢ်မနုၤလဲၣ်အဖီခိၣ်. ဖဲနတဲသကိးတၢ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်တဘျီ လၢလီၤ ပဒိၣ်ကရၢခၢၣ်စးကဘၣ်ဆိတဲာ်ဝဲ မ့ၢ်ကဘၣ်, ကြး မ့တမ့ၢ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကဘၣ်ဆူးကါ ပုၤတဲကျိာ်ထံတၢ်ဖိန့ၣ်လီၤ. တၢ်တဲသကိးတၢ်မ့ၢ်ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်လၢအမၤဘၣ်ဒိ နခွဲးနယာ်, နတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, ဒီးနတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢသ့န့ၣ် ကရၢခၢၣ်စးတဖုဖု ကဘၣ်ဆူးကါဝဲဒၣ် ပုၤတဲကျိာ်ထံတၢ်ဖိန့ၣ်လီၤ. ပဒိၣ်ကရၢခၢၣ်စးလၢ အကဘၣ်ဆူးကါ ပုၤတဲကျိာ်ထံတၢ်ဖိတဖု ဘၣ်တဘျီကမ့ၢ်ဝဲ-

- ပဒိၣ်တၢ်ဆါဟံၣ်တဖု
- ပၤကီၤဝဲၤဒးတဖု
- ကွီၢ်ဒီးတၢ်ထီၣ်ကွီၢ်အလီၤတဖု
- ပဒိၣ်ကွီၤတဖု
- ပဒိၣ်ဟံၣ်ဝဲၤဒးတဖု

ဘၣ်တဘျီ နဆူးကါခးကုတဘျီအံၤ ဖဲနလီၤကဝီၤခိၣ်စၢၤအဝဲၤဒးသ့စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

နကြးယုသ့ၣ်ညါ မ့ၢ်နလီၤဝီၤကသံၣ်သရၣ် ဒီးကသံၣ်အကျးတဖု တူၢ်လီၤပုၤတဲကျိာ်ထံတၢ်ဖိ လၢ တလၢဒီးအလဲ လၢအဘၣ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤန့ၣ်အီၤလၢ Department of Immigration and Citizenshipစ့ၢ်ခါန့ၣ်လီၤ.

နမူပျာ်ပုၤနီၤတအၢ မ့တမ့ၢ် ပုၤလၢအတၢ်နီၤဟူၤတၢ်ဂ့ၤဂ့ၤန့ၢ်, **National Auslan Booking and Payment Service (NABS)** ရဲၣ်ကျဲၤန့ၢ် အီးစ်လၢ် (**Auslan**)ပုၤတဲကျိၣ်ထံတဖိတဖၣ်လၢက တဲကျိၣ်ထံန့ၢ်တၢ် လၢတၢ်မၤနီၢ်ကစၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်သ့ၣ်နံၤဖးသီအဂီၢ် လၢအတလၢ် ဘူၣ်လၢ်စ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. **NABS**န့ၣ်တၢ်ဆဲးကျိးအီၤသ့ ခိဖျိဝဲးဖူး www.nabs.org.au တဘျီ အံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လီၢ်လၢယဆူးကါယပုၤတဲတိၢ်ကျိၣ်ထံတဖိခးက့တသ့ဘၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လီၢ်ဖဲလဲၣ်
ကျိၣ်ဝဲၤကွၢ်ဒီးကွၢ်မန့ၣ်တၢ်မၤလီၢ်အါတီၤတရဲၣ်ကျဲၤန့ၢ် ပုၤတဲကျိၣ်ထံတဖိဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကရၢကရိၣ်အမ့ၢ် တၢ်ဆါဟံၣ်, တၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်ဒၢး (**clinic**), ကွီ, သဲစးဒီးတၢ်လဲၤတၢ်က့ၤ ခိပ နံၣ်လၢ အတဘၣ်ထွဲဒီးပဒိၣ်တဖၣ် ဘၣ်တဘၣ် ကအိၣ်ဒီးတၢ်သးအိၣ်လၢ ကရဲၣ်ကျဲၤန့ၢ်ပုၤတဲကျိၣ် ထံတဖိ, သနၢ်က့ဒီးလၢနကဆူးကါပုၤတဲကျိၣ်ထံတဖိအဂီၢ် ဘၣ်တဘၣ် နကဘၣ်ဟ့ၣ်အ လဲန့ၣ်လီၤ.

နမူပျာ်ပုၤနီၤတအၢ မ့တမ့ၢ် နမ့ၢ်တန့ၣ်ဟူၤတၢ်ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်န့ၣ်, တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ကရၢလၢ အတ ဘၣ်ထွဲဒီးပဒိၣ်တဖၣ် အိၣ်ဒီးအမူဒါလၢ ကဘၣ်ရဲၣ်ကျဲၤန့ၢ်န့ၢ်ပုၤတဲကျိၣ်ထံတဖိတဂၤ ဒ်တၢ်ကွၢ် တလီၤပုၤကွၢ်ဂီၤတလၢပုၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီ(**Disability Discrimination Act**)လၢအဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တကပၤ အိၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ.

လံာ်က့တဘျီအံၤ ဘၣ်တၢ်ကွဲးကျိၣ်ထံအီၤဆူကျိၣ်အဂၤတဘျီကျိၣ်, ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်ဘၣ်ထွဲမ့ၢ် နၢ်အီးစၢ်တြုလ်ယၢ်ကျိၣ်ကရၢအဖိလံာ်စံၣ်(**Western Australian Language Services Policy**)တဖၣ် အိၣ်ဝဲဒၣ်ဖဲ **Office of Multicultural Interests** အဝဲး
ဖူး www.omi.wa.gov.auအပူၤ

မ့ၢ်ဘၣ်သးသ့ၣ်ညါအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်န့ၣ်, ဝံသးစူၤဆဲးကျိးဘၣ် **Office of Multicultural Interests**, လီၢ်ကဝီၤပဒိၣ်ဝဲၤကျိၣ်, လၢလီၤတဲစိနီၣ်ဂံၢ် 6551 8700 တက့ၢ်.

တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါ – **Office of Multicultural Interests** စံးဘျီဘၣ် **Victorian Multicultural Commission** လၢအဟ့ၣ်ပုၤအခွဲးလၢ ပ ကဆိတလဲ အဘူးထီၣ်ယၢ်ပုၤတဲကျိၣ်ထံတဖိခးက့အလံာ်က့ လၢတၢ်ကဆူးကါအီၤလၢ မ့ၢ်နၢ်အီးစၢ်တြုလ်ယၢ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.